

2^ο Εργαστήριο Λογικής Σχεδίασης

2^η Διάλεξη

Εισαγωγή στη VHDL και το εργαλείο Vivado

Βασιλόπουλος Διονύσης

Ε.ΔΙ.Π. Τμήματος Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών

Ψηφιακά Συστήματα

Ψηφιακό κύκλωμα – Φυσική υλοποίηση

- Τεχνολογίες υλοποίησης
 - Application-specific ICs (ASICs): Ολοκληρωμένα κυκλώματα εξειδικευμένα για εφαρμογές (δεν προγραμματίζονται)
 - Field-programmable gate arrays (FPGAs): Επιτόπου προγραμματιζόμενοι πίνακες πυλών
 - <https://www.maven-silicon.com/blog/key-differences-between-asic-and-fpga/>
 - <https://numato.com/blog/differences-between-fpga-and-asics/>
- Αντιστοίχιση(mapping): καθορίζει τους πόρους για κάθε υποσύστημα
- Τοποθέτηση (placement): διευθετεί τις πύλες μέσα στα υποσυστήματα
- Δρομολόγηση (routing): ενώνει τις πύλες με αγωγούς (σύρματα/nets)
- Φυσική επαλήθευση (physical verification)
 - Το φυσικό κύκλωμα συνεχίζει να ικανοποιεί τους περιορισμούς
 - Υπολογίζει με μεγαλύτερη ακρίβεια τις εκτιμήσεις των καθυστερήσεων του κυκλώματος

Ψηφιακά Συστήματα

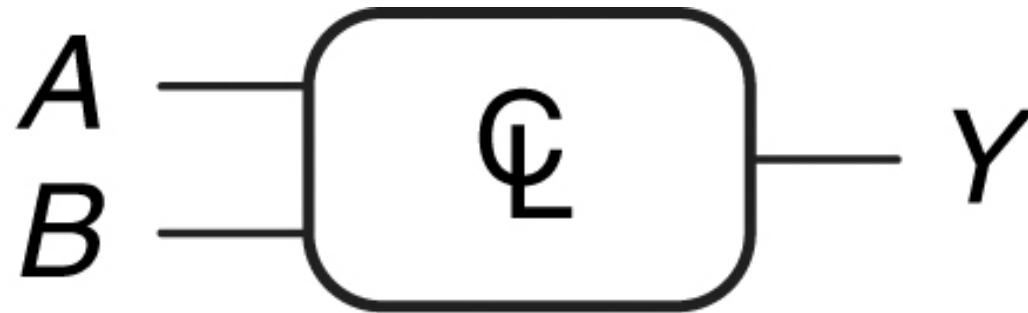
Ενσωματωμένοι επεξεργαστές

- Ένας ενσωματωμένος επεξεργαστής είναι ένας επεξεργαστής κρυμμένος σε μία συσκευή, μαζί και με άλλα ηλεκτρονικά ή ηλεκτρομηχανικά μέρη, σχεδιασμένος για να κάνει μια ή και περισσότερες λειτουργίες πραγματικού χρόνου. Προγραμματίζεται σε ορισμένες λειτουργίες.
- Οι ενσωματωμένοι επεξεργαστές εφαρμόζονται σήμερα εκτενώς σε διάφορες συσκευές ήχου, εικόνας, σε κάμερες, σε ηλεκτρονικά παιχνίδια, σε PDAs, σε υπολογιστές τσέπης, σε περιφερειακά συστήματα γενικής χρήσης όπως modem, κάρτες video, στα τηλέφωνα και στα δίκτυα.
- Κάθε μικροεπεξεργαστής τέτοιου είδους έχει ένα σχετικά μικρό σύνολο εντολών, που εκτελούν λειτουργίες όπως αριθμητικές πράξεις και μεταφορά δεδομένων σε καταχωρητές και μνήμη και συναντώνται σε ενσωματωμένα συστήματα

Ψηφιακά Συστήματα

Κατηγορίες

- **Συνδυαστικά** κυκλώματα: Οι τιμές των εξόδων εξαρτώνται μόνο από τις τιμές των εισόδων του συστήματος

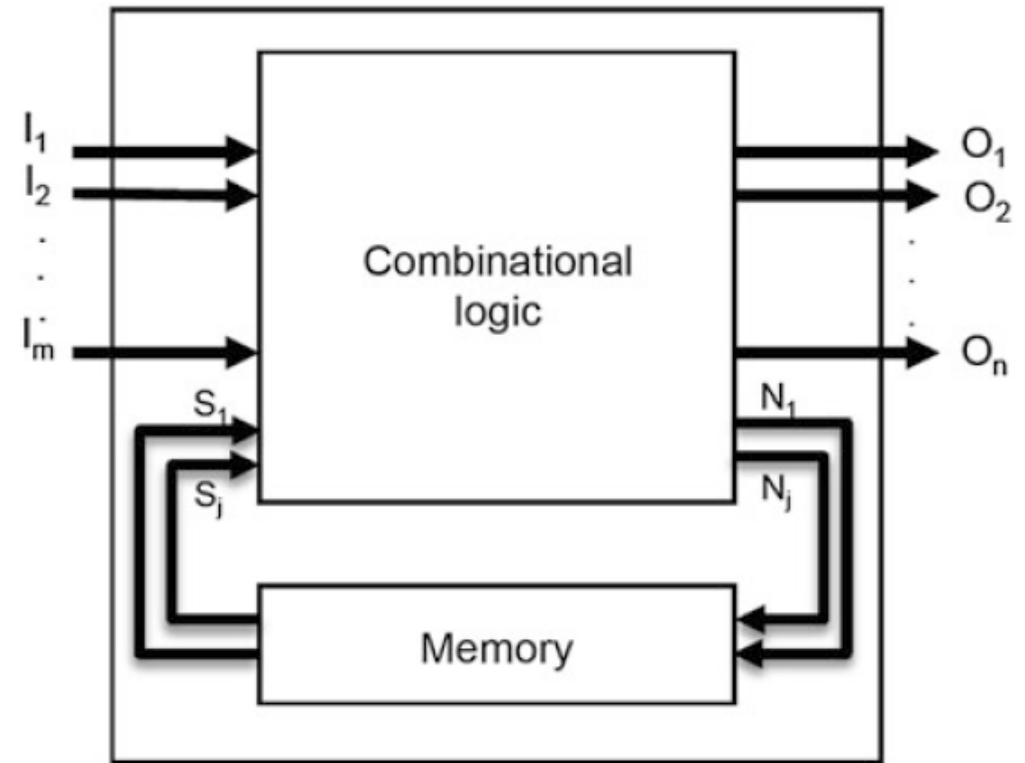

$$Y = F(A, B)$$

Ψηφιακά Συστήματα

Κατηγορίες

- **Ακολουθιακά** κυκλώματα: Οι τιμές των εξόδων εξαρτώνται τόσο από τις τιμές των εισόδων του συστήματος όσο και από τις προηγούμενες τιμές των εξόδων (έχουμε ανάδραση).
 - **Σύγχρονα**: Η συμπεριφορά τους ορίζεται από τις τιμές των εξόδων σε διακριτές στιγμές του χρόνου. Υπάρχει σήμα συγχρονισμού (ρολόι/clock-CLK)
 - **Ασύγχρονα**: Οι τιμές των εξόδων αλλάζουν ανά πάσα στιγμή.

- Hardware Description Language (HDL)
 - Μια γλώσσα για την μοντελοποίηση της συμπεριφοράς και της δομής των ψηφιακών συστημάτων
- Electronic Design Automation (EDA) using HDL
 - Σχεδίαση ηλεκτρονικών κυκλωμάτων με χρήση εργαλείων CAD (computer-aided design)
 - Εισαγωγή σχεδίασης (design entry)
 - Χρήση κώδικα αντί για σχηματικά διαγράμματα
 - Επαλήθευση (verification)
 - Προσομοίωση (simulation) του κώδικα
 - Σύνθεση (synthesis)
 - Αυτόματη παραγωγή των κυκλωμάτων
 - Φυσική υλοποίηση (implementation)
 - Υλοποίηση του κυκλώματος στην τεχνολογία επιλογής

HDL-VHDL

- VHSIC Hardware Description Language (Γλώσσα Περιγραφής Υλικού)
 - VHSIC: Very High-Speed Integrated Circuits
- Ιστορική αναδρομή:
 - Ξεκίνησε το 1981 από το Υπουργείο Άμυνας των ΗΠΑ ως γλώσσα περιγραφής ολοκληρωμένων κυκλωμάτων
 - Οι εταιρείες IBM, Texas Instruments, Intermetrics ανέπτυξαν και κυκλοφόρησαν την 1η έκδοση το 1985
- Πρότυπο από τον οργανισμό IEEE
 - IEEE Standard 1076-1987 (VHDL-87)
 - IEEE Standard 1076-1993 (VHDL-93)
 - IEEE Standard 1076-2000 and 1076 2002 (VHDL-2000, VHDL-2002)
 - IEEE Standard 1076-2008 (VHDL-2008)
- Πιο διαδεδομένη στην Ευρώπη
 - Στην Αμερική η Verilog είναι πιο διαδεδομένη
- Χρησιμοποιείται για την σχεδίαση συστημάτων για το διάστημα
 - Από την NASA και την ESA

Εμείς προγραμματίζουμε μόνο με VHDL-93 για μέγιστη συμβατότητα των προγραμμάτων μας.

Πλεονεκτήματα των HDLs

- Υπερτερούν από τα σχηματικά διαγράμματα
 - Η μοντελοποίηση του συστήματος μπορεί να γίνει σε όλα τα επίπεδα (από τα υψηλότερα ως τα χαμηλότερα)
 - Η περιγραφή σε HDL είναι συνήθως πιο κατανοητή από ένα σχηματικό διάγραμμα
 - Η περιγραφή σε HDL είναι ανεξάρτητη από τις βιβλιοθήκες σχεδίασης (design libraries) και τα εργαλεία CAD
- Υπερτερούν από τις γλώσσες προγραμματισμού
 - Παρέχουν δομές που περιγράφουν καλύτερα το υλικό
 - Παράλληλη εκτέλεση εντολών αντί για ακολουθιακή/σειριακή
 - Παρέχουν δυνατότητα για περιγραφή χρονισμών

Μοντελοποίηση και προσομοίωση

- Αρχικά οι HDLs σχεδιάστηκαν για τη μοντελοποίηση και τη προσομοίωση των συστημάτων υλικού στα υψηλότερα επίπεδα αφαίρεσης
- Χαρακτηριστικά μοντελοποίησης των HDLs:
 - παράλληλη εκτέλεση
 - ιεραρχική σχεδίαση
 - περιγραφή χρονισμών
 - περιγραφή ακολουθίας γεγονότων
 - περιγραφή σύγχρονης/ασύγχρονης συμπεριφοράς

VHDL - VIVADO

Ψηφιακό κύκλωμα – Αναπαράσταση VHDL – Σύνθεση

- Συνήθως σχεδιάζουμε χρησιμοποιώντας HDL επιπέδου μεταφοράς καταχωρητή (Register Transfer Level - RTL)
 - Καταχωρητής (Register): Ψηφιακό στοιχείο που μπορεί να διατηρεί την σταθερή την τιμή του για κάποιο χρονικό διάστημα (κύκλους ρολογιού)
 - υψηλότερο επίπεδο αφαίρεσης από τις πύλες
- Το εργαλείο σύνθεσης μεταφράζει το μοντέλο σε ένα κύκλωμα από πύλες που εκτελεί την ίδια λειτουργία
- Προσδιορίζουμε στο εργαλείο
 - την τεχνολογία υλοποίησης που στοχεύουμε
 - περιορισμούς στο χρονισμό, στην επιφάνεια, κλπ.
- Επαλήθευση μετά τη σύνθεση
 - το κύκλωμα που προέκυψε από τη σύνθεση ικανοποιεί τους περιορισμούς

Δυαδικό Σύστημα

Δυαδική Αναπαράσταση

- Δεκαδικό σύστημα αναπαράστασης αριθμών (0-9)

Στήλη των 1
Στήλη των 10
Στήλη των 100
Στήλη των 1000

$$6598_{10} = 6 \times 10^3 + 5 \times 10^2 + 9 \times 10^1 + 8 \times 10^0$$

Έξι Πέντε Εννέα Οκτώ
Χιλιάδες Εκατοντάδες Δεκάδες Μονάδες

- Δυαδικό σύστημα αναπαράστασης αριθμών (0-1)

Στήλη των 1
Στήλη των 2
Στήλη των 4
Στήλη των 8

$$1101_2 = 1 \times 2^3 + 1 \times 2^2 + 0 \times 2^1 + 1 \times 2^0 = 13_{10}$$

Μια Μια Μηδέν Μια
Οκτάδα Τετράδα Δυάδες Μονάδα

Δυαδικό Σύστημα

Αριθμοί χωρίς πρόσημο (Unsigned – Μόνο θετικοί)

Πρόσθεση

0	0	1	1
+0	+1	+0	+1
---	---	---	---
0	1	1	10
Κρατούμενο/(C)arry)			
0	0	0	1

00	01	11	11
01	+01	+01	+11
----	----	-----	-----
01	10	100	110
Κρατούμενο/(C)arry)			
0	0	1	1

Δυαδικό Σύστημα

Αριθμοί χωρίς πρόσημο (Unsigned – Μόνο θετικοί)

Πολλαπλασιασμός/Διαίρεση με πολλαπλάσια του δύο

$$10 = 2(\text{δεκαδικό}) \quad (A)$$

Εφαρμόζουμε αριστερή ολίσθηση και γεμίζουμε δεξιά με το 0

$$10\mathbf{0} = 4(\text{δεκαδικό}) \quad (B) = 2 * (A)$$

$$10\mathbf{00} = 8(\text{δεκαδικό}) \quad (C) = 2 * (B) = 4 * (A)$$

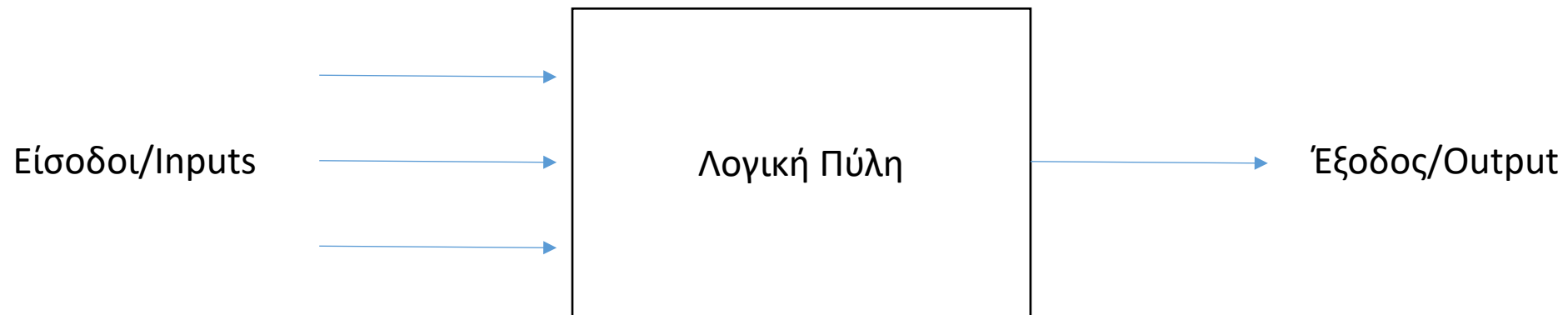
$$1000 = 8(\text{δεκαδικό}) \quad (A)$$

Εφαρμόζουμε δεξιά ολίσθηση διαγράφοντας το πιο δεξί ψηφίο

$$100 = 4(\text{δεκαδικό}) \quad (B) = (A)/2$$

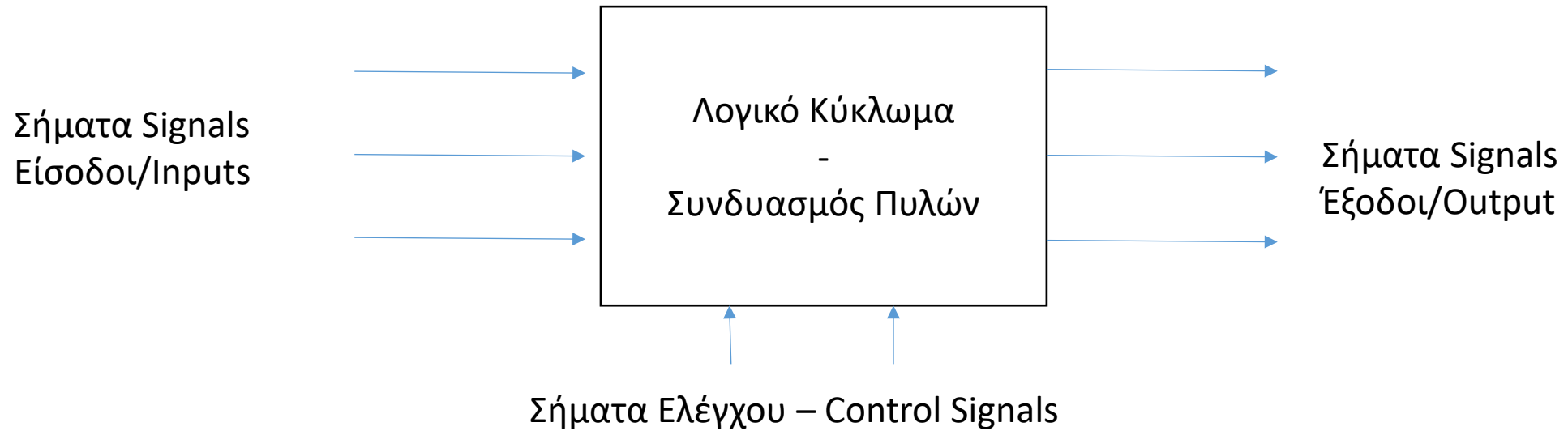
$$10 = 2(\text{δεκαδικό}) \quad (C) = (B)/2 = (A)/4$$

Λογικές Πύλες

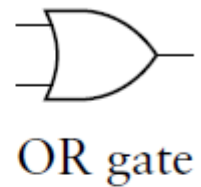
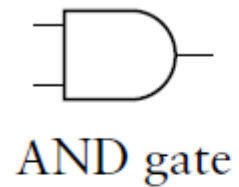
Όλοι οι είσοδοι και έξοδοι είναι σήματα με πιθανές τιμές 0 ή 1

Λογικό κύκλωμα

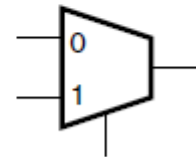

Λογικές Πύλες – Πίνακας Αληθείας (1/2)

- Σε κάθε Πύλη ή Κύκλωμα αντιστοιχεί ένας Πίνακας Αληθείας (Truth Table).
- Ο Πίνακας Αληθείας καθορίζει την τιμή εξόδου για κάθε συνδυασμό εισόδων στην Πύλη ή το Κύκλωμα

inverter

multiplexer

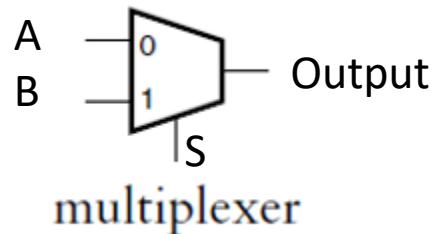
x	y	$x + y$
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	1

x	y	$x \cdot y$
0	0	0
0	1	0
1	0	0
1	1	1

x	$\bar{x}$
0	1
1	0

Λογικές Πύλες – Πίνακας Αληθείας (2/2)

- Σε κάθε Πύλη ή Κύκλωμα αντιστοιχεί ένας Πίνακας Αληθείας (Truth Table).
- Ο Πίνακας Αληθείας καθορίζει την τιμή εξόδου για κάθε συνδυασμό εισόδων στην Πύλη ή το Κύκλωμα

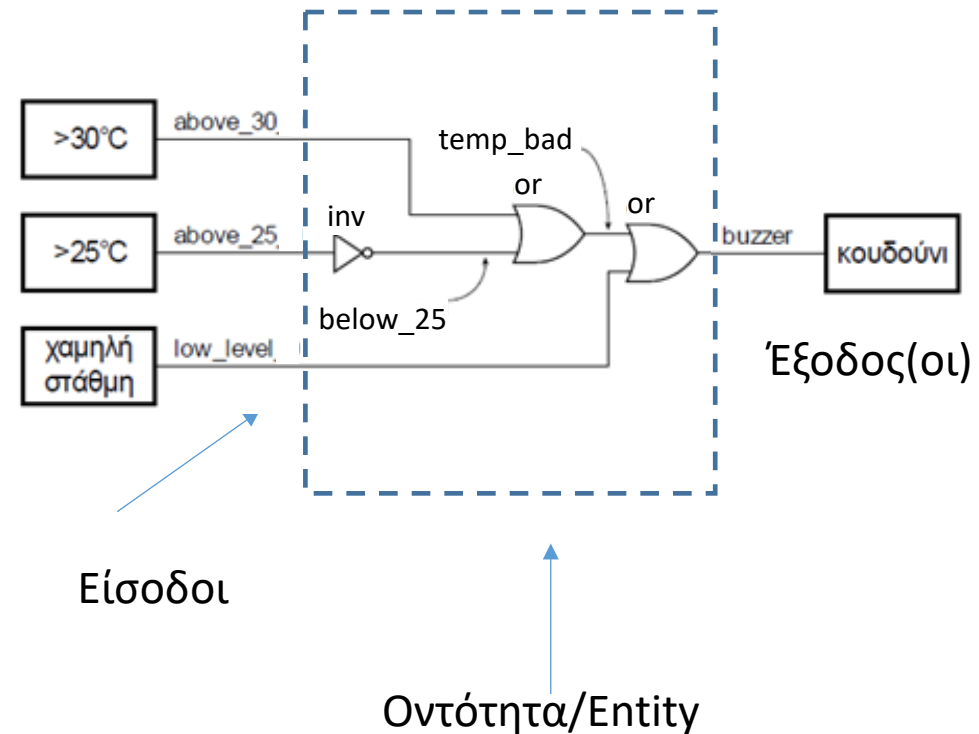
S	Output
0	A
1	B

Αν $A=0$, $B=1$, $S=1$, Output= ;

Αν $A=1$, $B=0$, $S=1$, Output= ;

Ψηφιακό κύκλωμα - Παράδειγμα

Παράδειγμα: Εργοστάσιο έχει δοχείο επεξεργασίας υγρών. Το δοχείο πρέπει α) να έχει θερμοκρασία μεταξύ 25 και 30 βαθμών και β) η στάθμη του πρέπει να είναι πάνω από ένα επίπεδο. Σε περίπτωση που το α) ή το β) δεν ικανοποιούνται πρέπει να ενεργοποιηθεί ένα κουδούνι. Στη διάθεσή μας έχουμε αισθητήρες (θερμόμετρα) που δείχνουν αν η θερμοκρασία ξεπερνά ένα όριο (το οποίο ορίζεται από εμάς για κάθε αισθητήρα) και αισθητήρα που μας ενημερώνει εάν η στάθμη του δοχείου είναι κάτω από ένα επίπεδο ασφαλείας. Περιγράψτε το σύστημα.

VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα - Παράδειγμα

Το κουδούνι χτυπάει όταν:

A) Η θερμοκρασία ΕΙΝΑΙ πάνω από 30

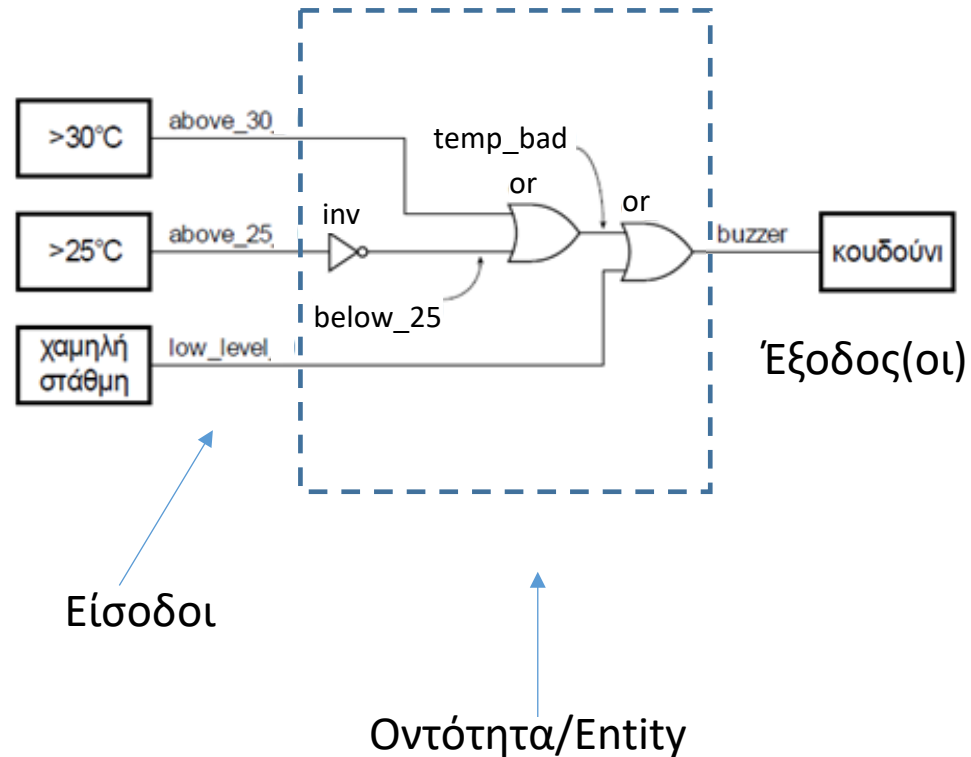
ή

B) Η θερμοκρασία ΕΙΝΑΙ κάτω από 25 =>

Η θερμοκρασία ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ πάνω από 25.

ή

Γ) Η στάθμη είναι χαμηλή

Ψηφιακό κύκλωμα - Παράδειγμα

Το κουδούνι χτυπάει όταν:

A) Η θερμοκρασία ΕΙΝΑΙ πάνω από 30

ή

B) Η θερμοκρασία ΕΙΝΑΙ κάτω από 25 =>

Η θερμοκρασία ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ πάνω από 25.

ή

Γ) Η στάθμη είναι χαμηλή

Συνθήκη	Τιμή σήματος
Θερμοκρασία πάνω από 30	Above_30 =1/TRUE
Θερμοκρασία κάτω από 30	Above_30 =0/FALSE
Θερμοκρασία πάνω από 25	Above_25 =1/TRUE
Θερμοκρασία κάτω από 25	Above_25 =0/FALSE
Χαμηλή Στάθμη ΝΑΙ	Low_level=1/TRUE
Χαμηλή Στάθμη ΟΧΙ	Low_level=0/FALSE
Κουδούνι χτυπάει	Buzzer=1/TRUE
Κουδούνι ΔΕΝ χτυπάει	Buzzer=0/FALSE

**Ψάχνουμε πότε χτυπάει το κουδούνι, δηλαδή πότε
θέλουμε το σήμα Buzzer να έχει την τιμή 1/TRUE**

VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα - Παράδειγμα

Το κουδούνι χτυπάει όταν:

A) Η θερμοκρασία ΕΙΝΑΙ πάνω από 30

ή

B) Η θερμοκρασία ΕΙΝΑΙ κάτω από 25 =>

Η θερμοκρασία ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ πάνω από 25.

ή

Γ) Η στάθμη είναι χαμηλή

Συνθήκη	Τιμή σήματος
Θερμοκρασία πάνω από 30	Above_30 =1/TRUE
Θερμοκρασία κάτω από 30	Above_30 =0/FALSE
Θερμοκρασία πάνω από 25	Above_25 =1/TRUE
Θερμοκρασία κάτω από 25	Above_25 =0/FALSE
Χαμηλή Στάθμη ΝΑΙ	Low_level=1/TRUE
Χαμηλή Στάθμη ΟΧΙ	Low_level=0/FALSE
Κουδούνι χτυπάει	Buzzer=1/TRUE
Κουδούνι ΔΕΝ χτυπάει	Buzzer=0/FALSE

Buzzer=1 όταν Above_30=1 ή Above_25=0 ή Low_level=1

Ψηφιακό κύκλωμα - Παράδειγμα

Buzzer=1 όταν Above_30=1 ή Above_25=0 ή Low_level=1

Ισοδύναμο σε Άλγεβρα Boole

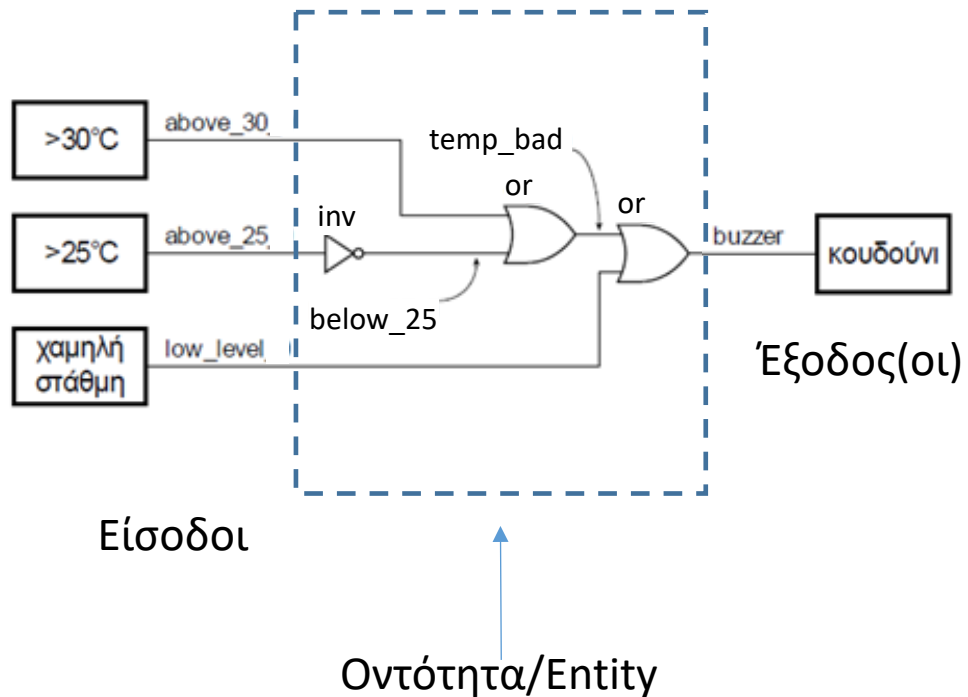
Buzzer=Above_30 **or** not Above_25 **or** Low_level

Ισοδύναμο σε VHDL

Buzzer<=Above_30 **or** not Above_25 **or** Low_level;

VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Entity (Input/Output PORTS)


```
library IEEE;  
use IEEE.STD_LOGIC_1164.ALL;
```

entity buzzer is

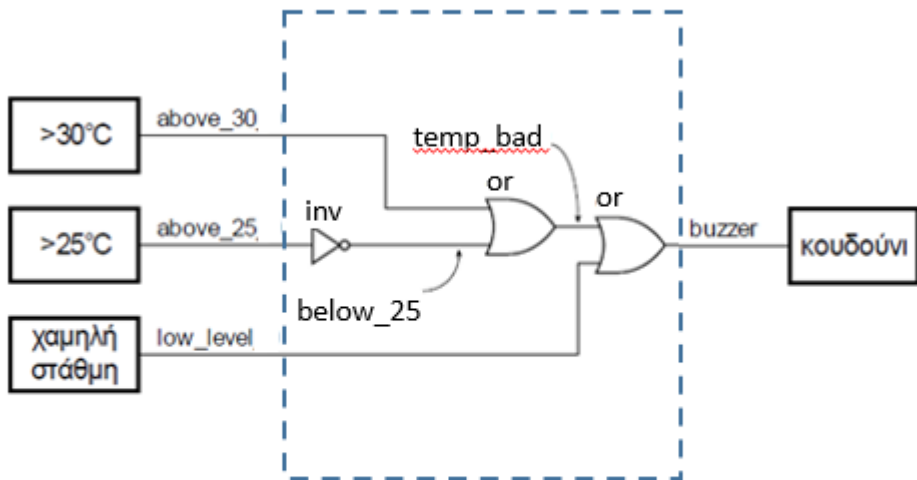
```
port (  
  above_25 : in std_logic;  
  above_30 : in std_logic;  
  low_level : in std_logic;  
  buzzer   : out std_logic );
```

end entity buzzer;

Περιγραφή Οντότητας

VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Architecture (Behavioral)

Αρχιτεκτονική
Περιγραφή της λειτουργικότητας
που προσφέρει το λογικό
κύκλωμα

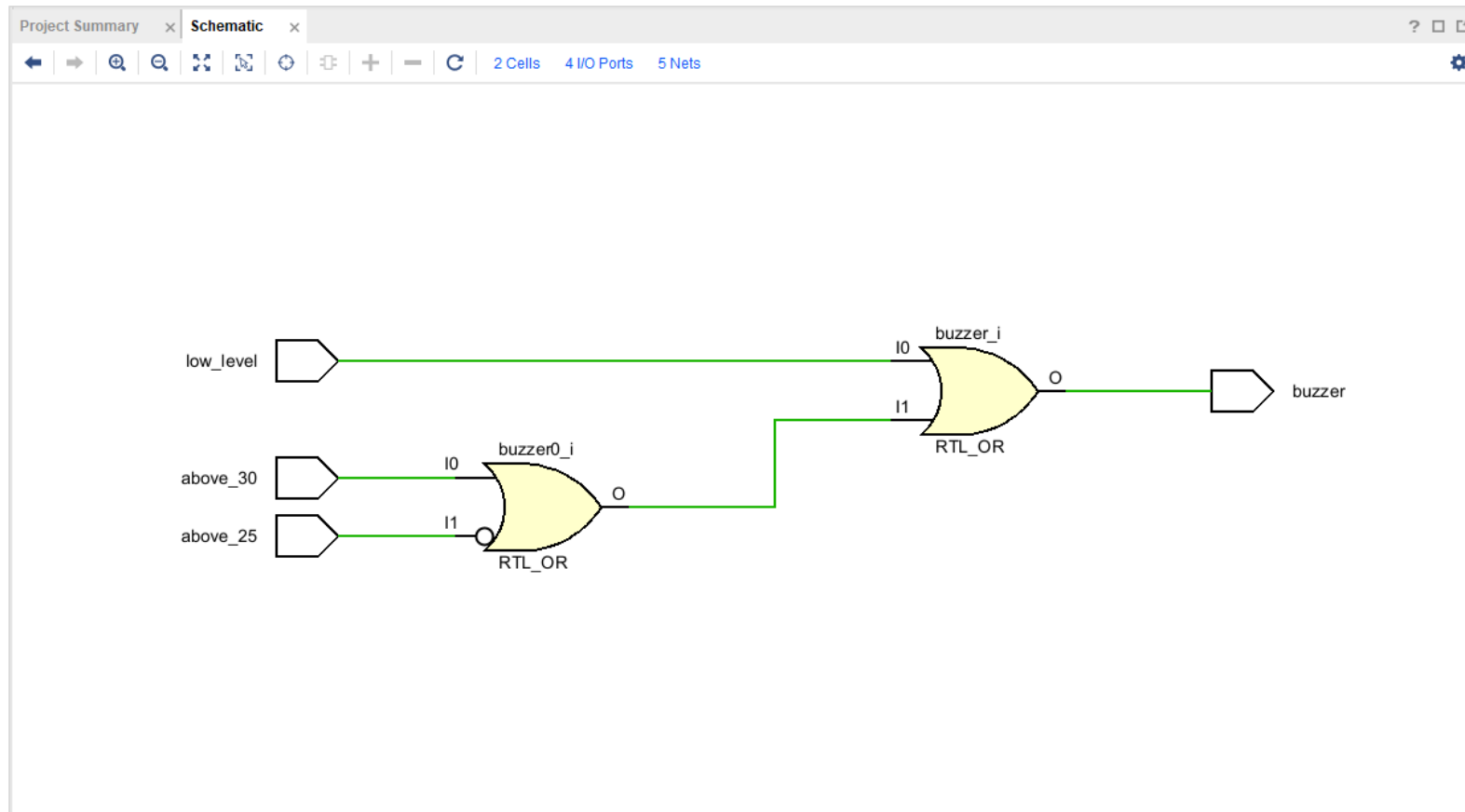
architecture Dataflow of buzzer is

begin

buzzer<= above_30 or not above_25 or low_level;

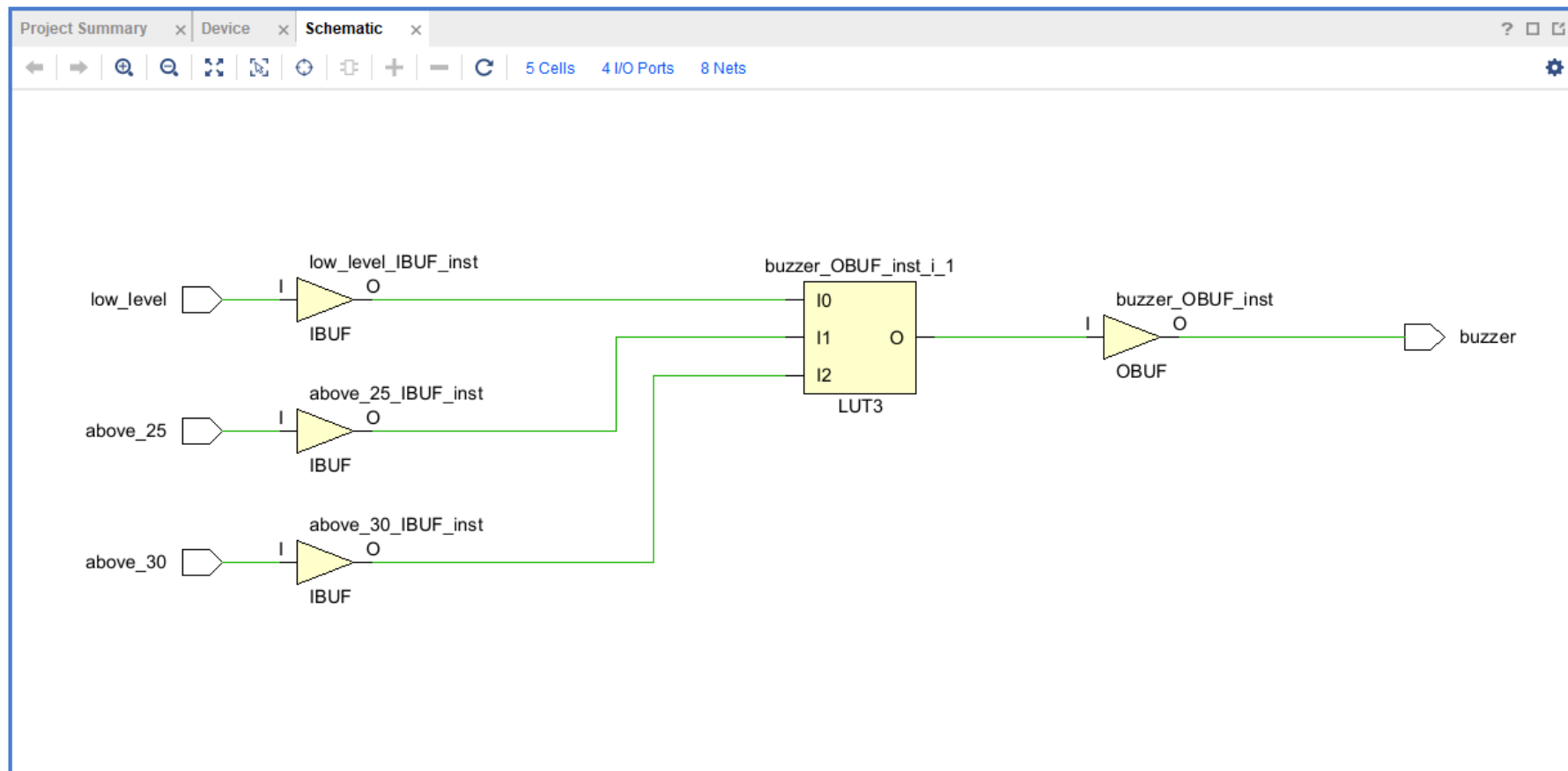
end architecture Dataflow;

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: RTL Αναπαράσταση

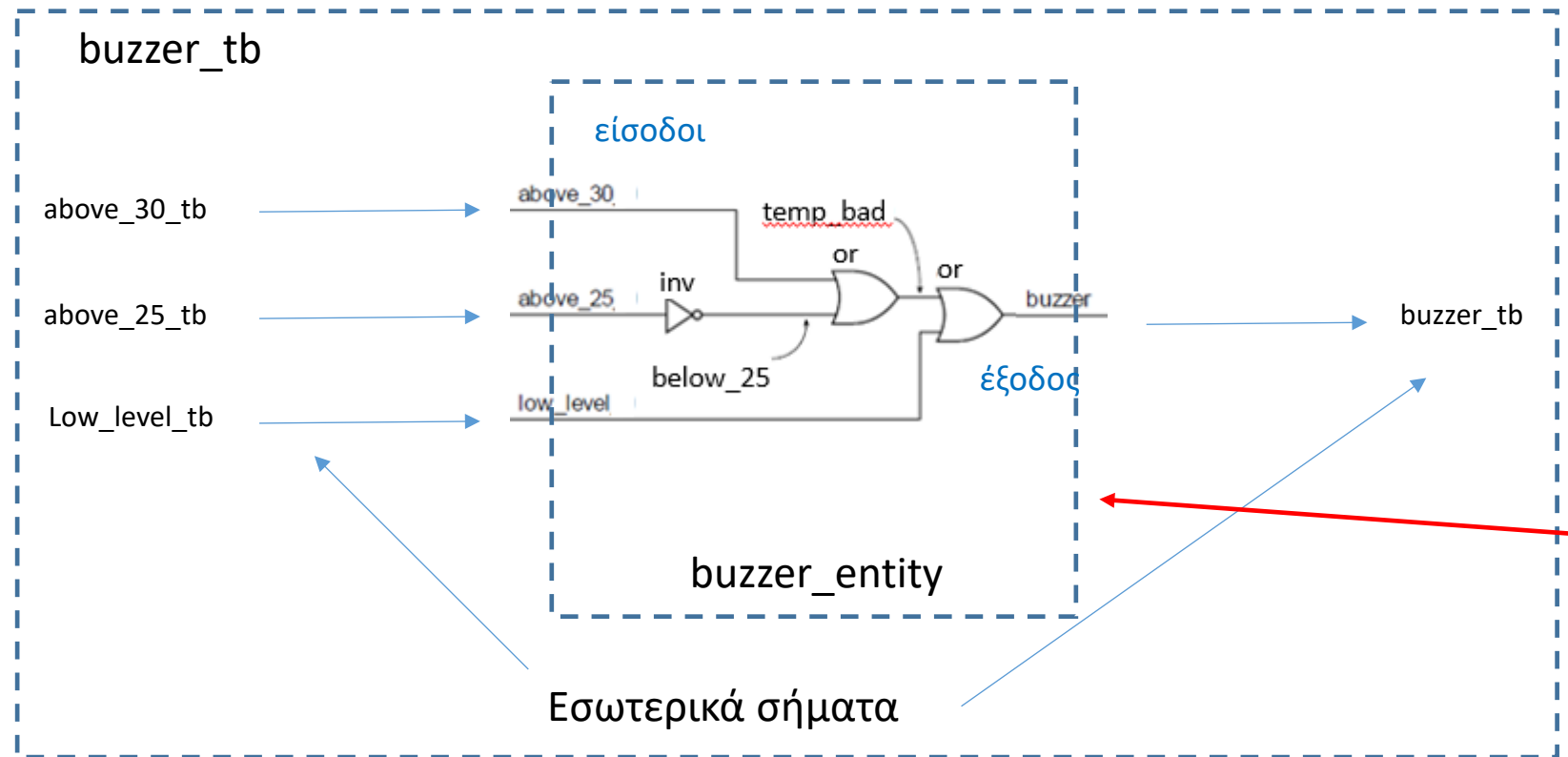

VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Σύνθεση/Υλοποίηση

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Προσομοίωση

Component=Μια οντότητα που την έχουμε ήδη ορίσει στο πρόγραμμά μας

VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Προσομοίωση – Πίνακας Αληθείας

Πίνακας Αληθείας της συνάρτησης που εκφράζει το σήμα buzzer

above_30	above_25	low_level	buzzer
0	0	0	1
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	1
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	1

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Προσομοίωση - Testbench

```
library IEEE; use IEEE.STD_LOGIC_1164.ALL;
```

```
entity buzzer_tb is  
end buzzer_tb ;
```

```
architecture Behavioral of buzzer_tb is
```

```
component buzzer port(  
  above_30: in std_logic;  
  above_25: in std_logic;  
  low_level: in std_logic;  
  buzzer: out std_logic);  
end component buzzer;
```

```
signal  above_25_tb, above_30_tb, low_level_tb  : std_logic;  
signal  buzzer_tb                                : std_logic;
```

```
begin  
  uut: buzzer port map (above_25 => above_25_tb,  
    above_30 => above_30_tb, low_level => low_level_tb,  
    buzzer => buzzer_tb);
```

```
  apply_test_cases: process is  
  begin
```

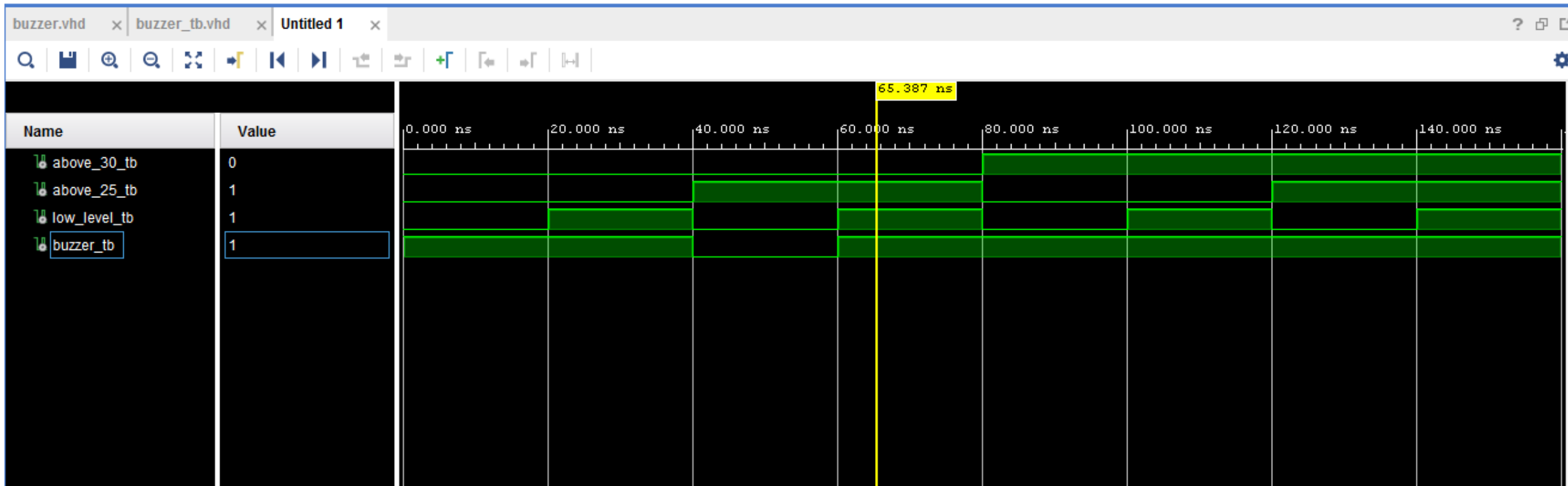
```
    above_30_tb <='0'; above_25_tb <='0'; low_level_tb <='0'; wait for 20 ns;  
    above_30_tb <='0'; above_25_tb <='0'; low_level_tb <='1'; wait for 20 ns;  
    above_30_tb <='0'; above_25_tb <='1'; low_level_tb <='0'; wait for 20 ns;  
    above_30_tb <='0'; above_25_tb <='1'; low_level_tb <='1'; wait for 20 ns;  
    above_30_tb <='1'; above_25_tb <='0'; low_level_tb <='0'; wait for 20 ns;  
    above_30_tb <='1'; above_25_tb <='0'; low_level_tb <='1'; wait for 20 ns;  
    above_30_tb <='1'; above_25_tb <='1'; low_level_tb <='0'; wait for 20 ns;  
    above_30_tb <='1'; above_25_tb <='1'; low_level_tb <='1'; wait for 20 ns;
```

```
  end process apply_test_cases;
```

```
end Behavioral;
```

VHDL - Vivado

Ψηφιακό κύκλωμα – VHDL: Προσομοίωση - Χρονοσειρά

Περίληψη

- Εισαγωγή στη θεωρία γλωσσών HDL
- Εισαγωγή στο δυαδικό σύστημα αρίθμησης και στις λογικές πύλες
- Παράδειγμα ανάπτυξης εφαρμογής σε VHDL
- Διαβάζετε τις παραγράφους 2.1 και 3.1 από το βιβλίο του Ashenden.
- Διαβάζετε τις παραγράφους 1.5.1, 1.5.2, 1.5.3, 1.5.4, 4.1 από το βιβλίο των Harris.
- Διαβάζετε τις παραγράφους 1.5, 1.5.1, 1.5.2, 2.9, 2.10, 2.10.1 από το βιβλίο των Brown-Vranesic.
- Κατεβάζετε και κάνετε εγκατάσταση το Vivado. [Οδηγίες υπάρχουν στο eclass.](#)